

Uppföljning Resepolicy 2017

Beslutades i Kommunfullmäktige 30 September 2013

Innehåll

1. Resepolicyn uppföljning	3
2. Mål i resepolicy	3
3. Metod för uppföljning av resepolicy	3
4. Uppföljning av målen	4
4.1 Resornas miljöbelastning ska minska	4
4.1.1 CO ₂ från tjänste- och privatbilar	4
4.1.2 Körda kilometer tjänstefordon och privatbil.....	5
4.1.4 Kilometer körda med privatbil i tjänst.....	6
4.1.5 Kilometer med flyg	6
4.1.6 Kilometer med tåg.....	7
4.1.7 Resor med företagskort X-trafik.....	8
4.2 Resekostnaderna per år ska minska.....	8
4.2.1 Kostnader tjänsteresor	8
4.3 100 % av de personbilar och de lätta lastbilar som köps in ska kunna drivas med förnybart drivmedel.....	9
4.3.1 Inköp av nya personbilar och lätta lastbilar	9
4.3.2 Andel fordon som kan drivas med i huvudsak förnybart drivmedel.....	9
4.4 100 % av personbilarna och de lätta lastbilar i kommunens fordonsflotta ska år 2020 kunna drivas med förnybart drivmedel.....	10
4.4.1 Andel drivmedel som i huvudsak innehåller förnybart bränsle	10
4.5 100 % av drivmedelsförbrukningen ska år 2020 bestå av förnybart drivmedel	10
4.5.1 Förnybar andel totalt i alla drivmedel	10
5. Sammanfattning av uppföljning av målen	11

1. Resepolicyn uppföljning

Resepolicyn mål ska årligen följas upp i kommunstyrelsen centralt enligt gällande resepolicy. Varje mandatperiod ska även en utvärdering ske av resepolicyen, eventuella revideringar beslutas i samband med utvärderingen.

2. Mål i resepolicyen

Det övergripande målet är att resor som företas av anställda i Gävle kommunkoncern är miljöanpassade, kostnadseffektiva och trafiksäkra. Mätbara mål för resepolicyen är att:

- Resornas miljöbelastning ska minska.¹
- Resekostnaderna per år ska minska.²
- Antal tillbud per år ska minska.³

Mål för inköp, hyra och leasing av fordon:

- 100 % av de personbilar och de lätta lastbilar som leasas, köps in eller korttidshyrs ska kunna drivas med förnybart drivmedel⁴.

Mål för kommunkoncernens fordonsflotta år 2020:

- 100 % av personbilarna och de lätta lastbilarna i kommunens fordonsflotta ska år 2020 kunna drivas med förnybart drivmedel.
- 100 % av drivmedelsförbrukningen ska år 2020 bestå av förnybart drivmedel.

3. Metod för uppföljning av resepolicy

För denna uppföljning har främst statistik från tidigare år använts. I vissa fall har det funnits statistik att hämta från tiden före miljöstrategiska programmets antagande och i andra fall efter. Källor för statistiken är från miljöbokslut, resvaneundersökningar och fordonsamordnarna som försett med fordonsstatistik.

¹ Målet följs upp genom miljöstrategiska programmets har genom delmål om kommunkoncernens resor och transporter.

² Målet följs upp med indikatorerna: Minskad total resekostnad per år och anställd.

³ Målet följs upp med indikatorerna: Minskat antal tillbud per år.

⁴ Förnybart drivmedel syftar på bränsle som framställts av förnybara råvaror som t.ex. biobränsle. Fossila bränslen består av ändliga resurser som t.ex. olja eller kol, de genererar koldioxidutsläpp och har därmed klimatpåverkan.

4. Uppföljning av målen

Mätbara mål för resepolicyen:

4.1 Resornas miljöbelastning ska minska

4.1.1 CO₂ från tjänste- och privatbilar

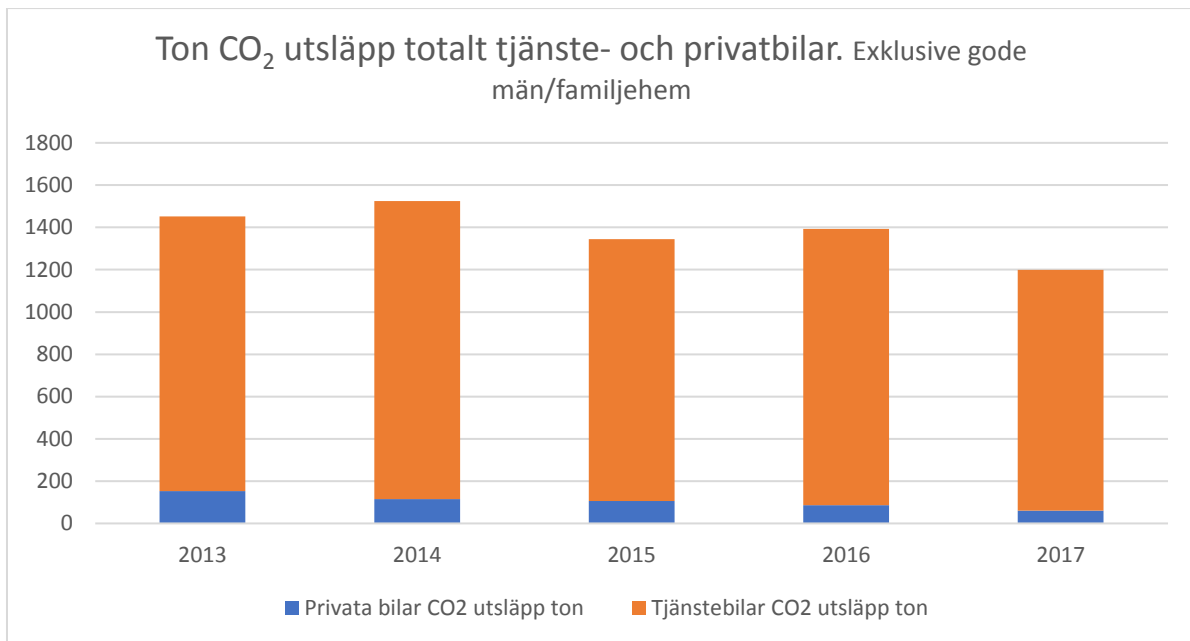

Diagram 1

Statistiken visar både upp- och nedgångar under perioden 2013-2017 beträffande ton CO₂ totalt. 2017 är dock det lägsta uppmätta värdet för totalen men även separat för tjänste- och privatbilar.

4.1.2 Körda kilometer tjänstefordon och privatbil

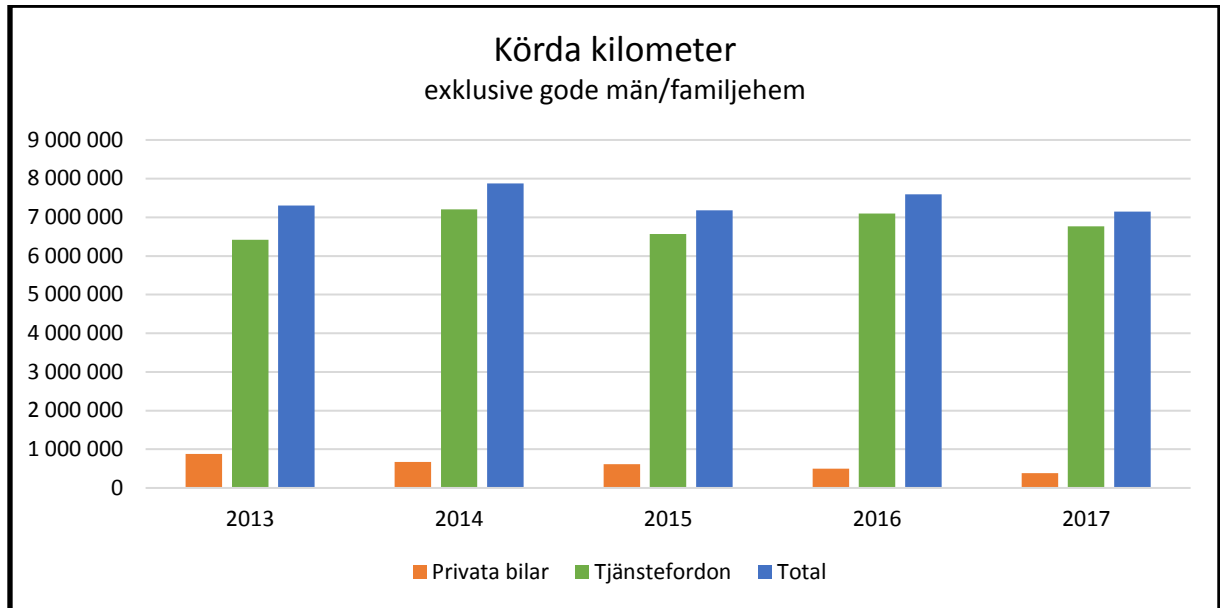

Diagram 2

De totala körda kilometrarna i kommunkoncernen har minskat något sen 2013. Från totalt 7 300 109 km år 2013 till 7 149 033 km år 2017. Det är främst privatbilskörningen i tjänst som minskat.

4.1.3 Körda kilometer fördelat på förvaltning/bolag/förbund

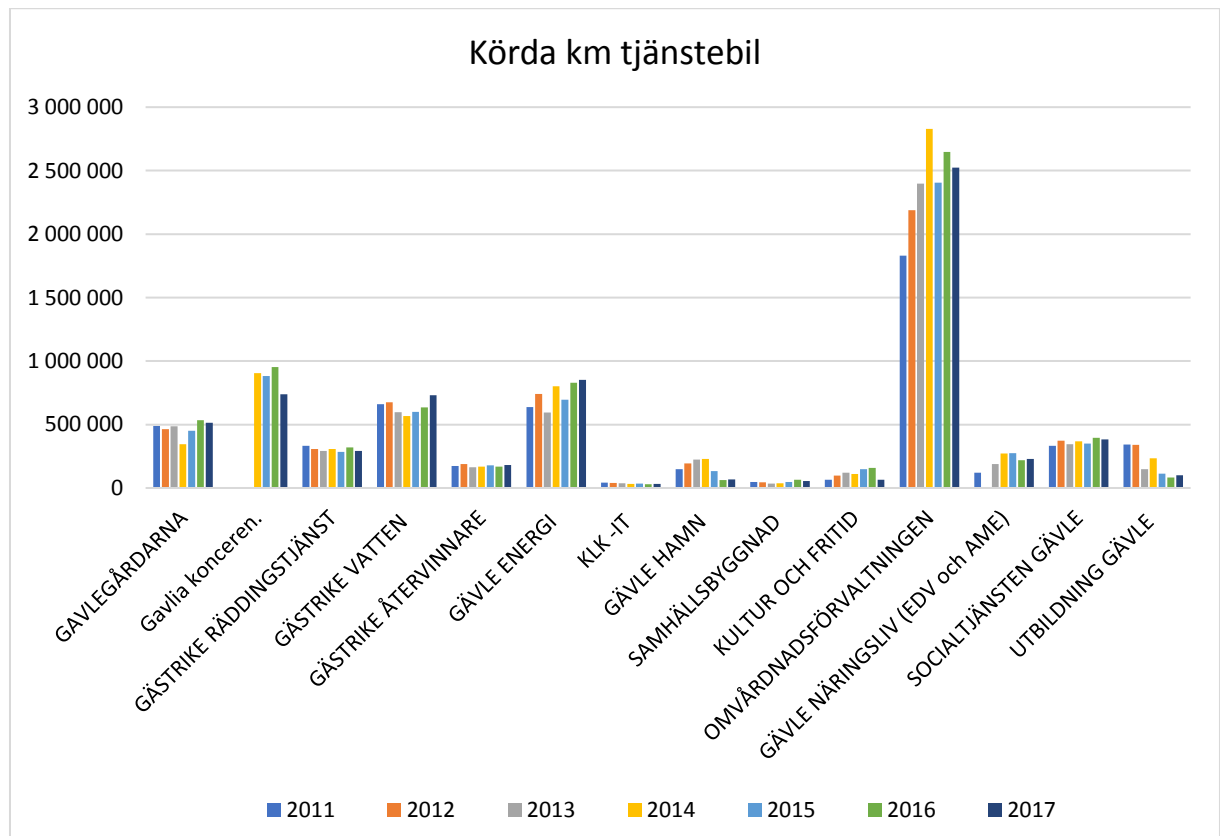

Diagram 3

Inget bolag eller förvaltning påvisar en konstant upp- eller nedåtgående trend i körda kilometer med tjänstefordon. Körda kilometer är kopplat till de uppdrag som ligger på respektive förvaltning och bolag. 2017 fanns totalt 627 fordon i kommunkoncernen.

4.1.4 Kilometer körda med privatbil i tjänst

Siffororna som presenteras för privatbilkörning är statistik för de inrapporterade kilometrarna där anställda fått utbetald privatbilsersättning. Ett mörkertal finns för privatbil i tjänsten.

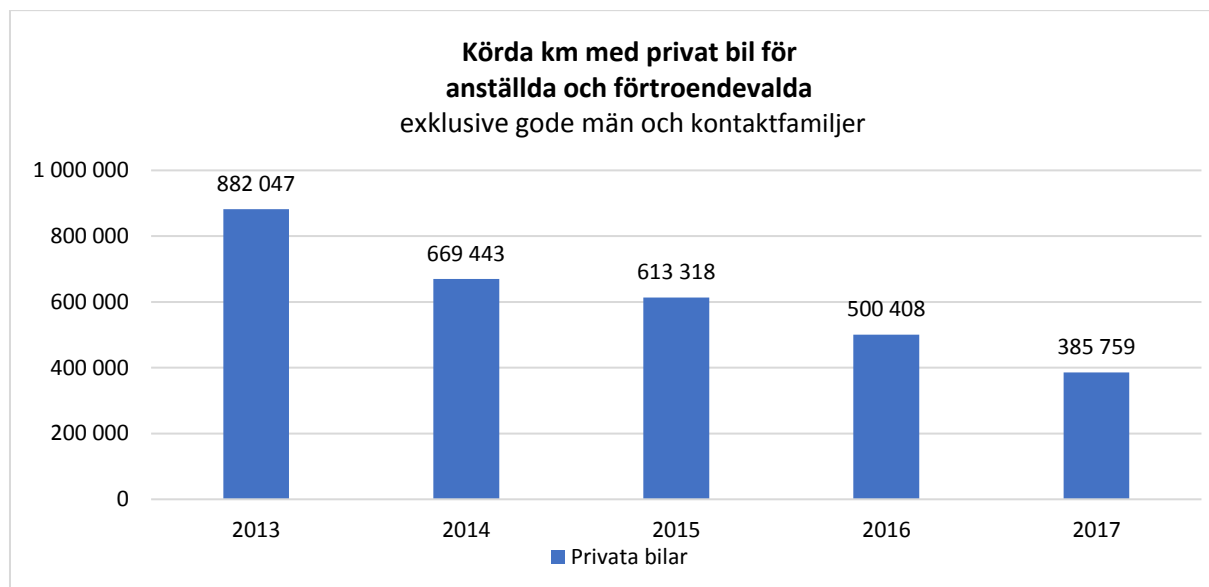

Diagram 4

Körda kilometer med privatbil för anställda och förtroendevalda har ständigt minskat vilket är i enlighet med målet i resepoliticy. 114 613 färre körda kilometer 2017 än föregående år.

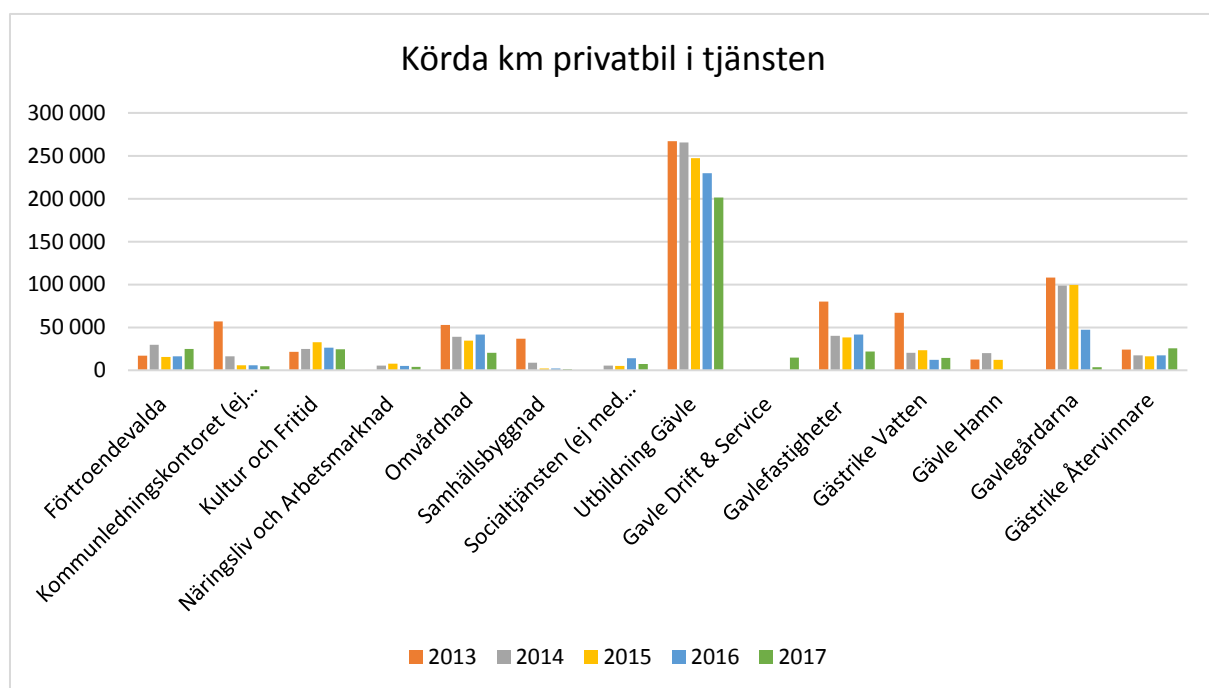

Diagram 5

Diagram 5 visar körda km med privat bil för anställda uppdelat per förvaltning, bolag och förbund, samt förtroendevalda i Gävle kommunkoncern. Exkluderat är resor med privat bil för gode män samt kontaktfamiljer då de inte regleras av resepoliticy.

4.1.5 Kilometer med flyg

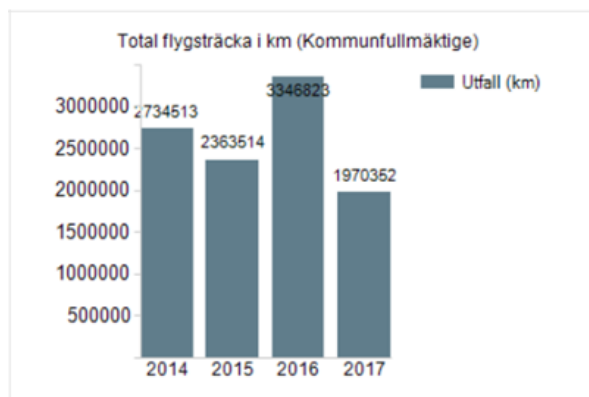

Diagram 6a

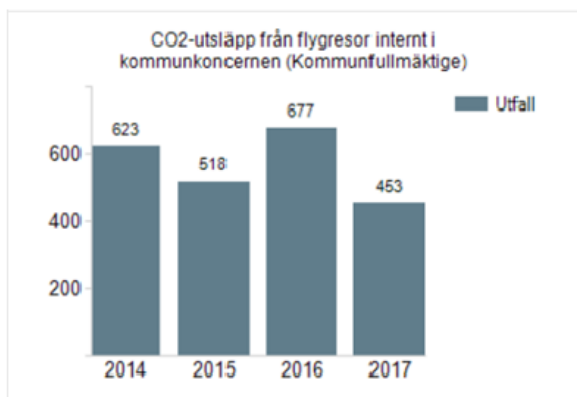

Diagram 6b

Totala flygsträckan i kilometer har minskat sedan första mätvärdet togs 2014. År 2016 påvisar den enda ökning i total flygsträcka i kilometer. Lägsta värdet är ifrån senaste mätningen 2017. Diagram 6b visar hur utsläppen av CO₂ följer samma trend.

4.1.6 Kilometer med tåg

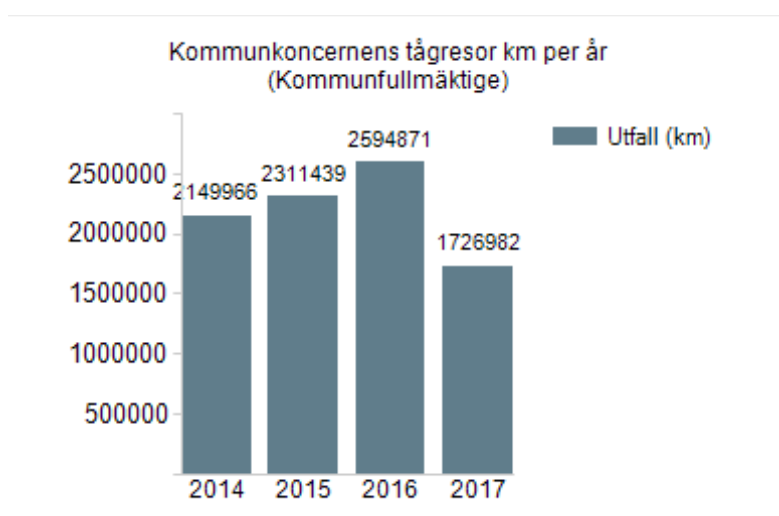

Diagram 7

Diagram 7 visar att tågresorna i kilometer ökar 2014-2016, varpå 2017 vänder trenden och kilometer resta är lägst mätta distansen hittills.

4.1.7 Resor med företagskort X-trafik

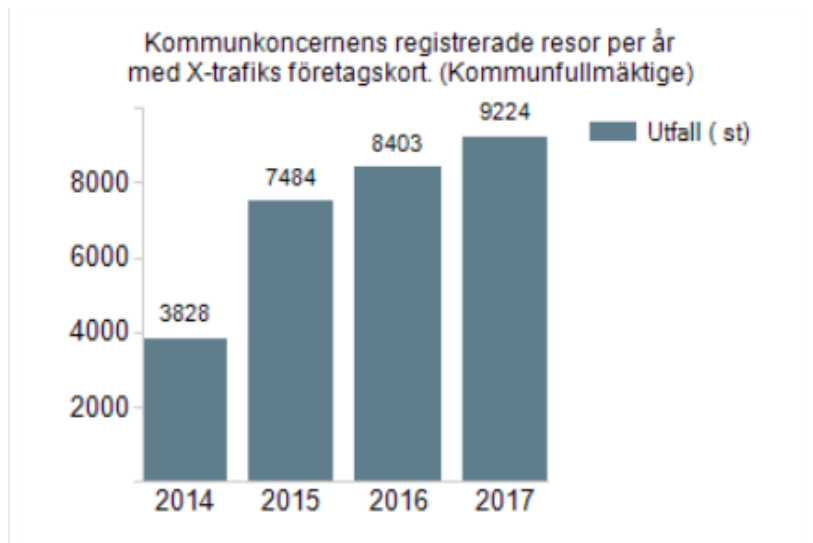

Diagram 8

Användandet av företagskortet i regionala kollektivtrafiken har kontinuerligt ökat. Lägsta värdet dokumenterades 2014 och högsta 2017.

4.2 Resekostnaderna per år ska minska

4.2.1 Kostnader tjänsteresor

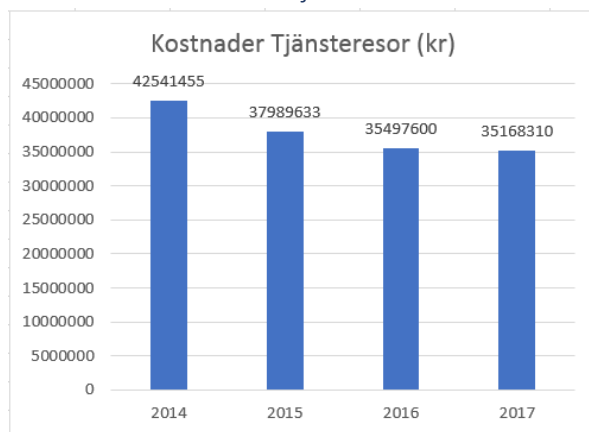

Diagram 9a

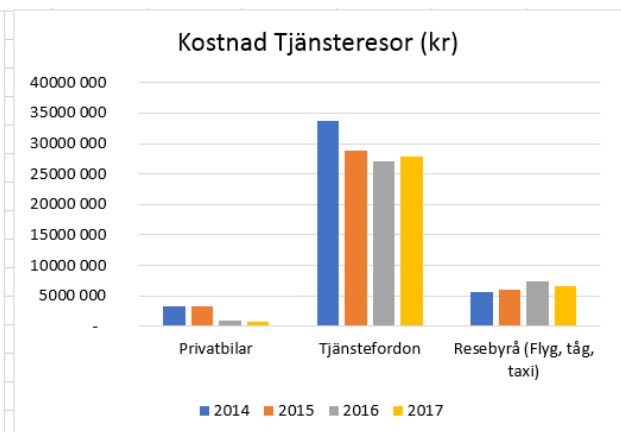

Diagram 9b

Totala kostnaderna för tjänsteresor har sedan 2014 ständigt minskat, dock är skillnaden mellan 2016 och 2017 endast 329 290 vilket är den enskilt minsta minskningen hittills. Kostnaderna för Tjänsteresor med privatbil har kontinuerligt minskat under perioden 2014-2017. Gällande tjänstefordonen sker en minskning av kostnaden år 2014-2016, för att sedan öka 2017. Kostnaden för tjänsteresor som genomförts via upphandlad resebyrå ökade 2014-2016, varpå kostanden 2017 var mindre än föregående år.

4.3 100 % av de personbilar och de lätta lastbilar som köps in ska kunna drivas med förnybart drivmedel

4.3.1 Inköp av nya personbilar och lätta lastbilar

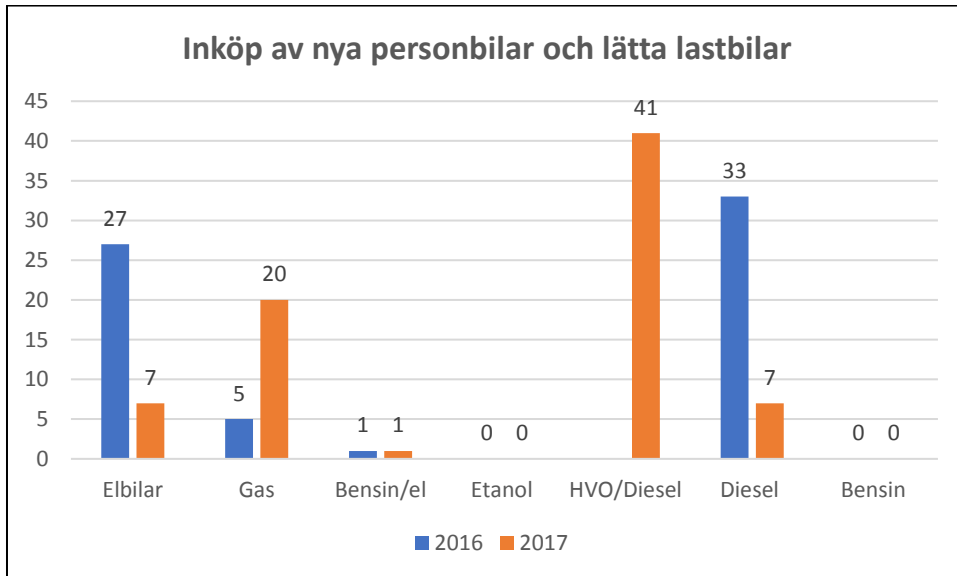

Diagram 10

Inköpen av fordon som kan drivas med förnybart drivmedel har ökat från 2016 till 2017. Den stora ökningen av HVO-fordon beror på att befintliga bilar som tidigare endast tankats på diesel numera tankas på HVO. Det finns ett fåtal nya HVO-bilar som tillkommit under 2017.

4.3.2 Andel fordon som kan drivas med i huvudsak förnybart drivmedel

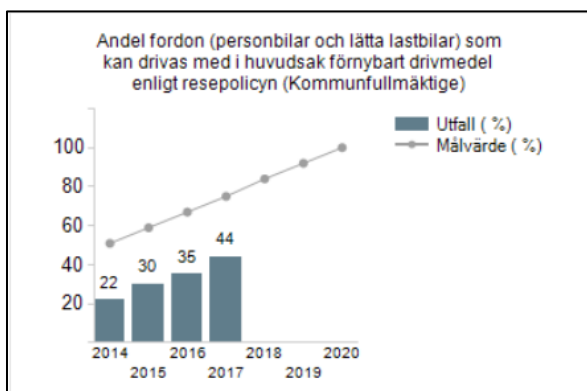

Diagram 11

Andel ökar konstant från 2014, dock är utfallet i procent inte lika högt som målvärdet för något av åren. Statistiken visar att den största ökningen för ett enskilt år är från 2016 till 2017.

Mål för kommunkoncernens fordonsflotta år 2020:

4.4 100 % av personbilarna och de lätta lastbilar i kommunens fordonsflotta ska år 2020 kunna drivas med förnybart drivmedel

4.4.1 Andel drivmedel som i huvudsak innehåller förnybart bränsle

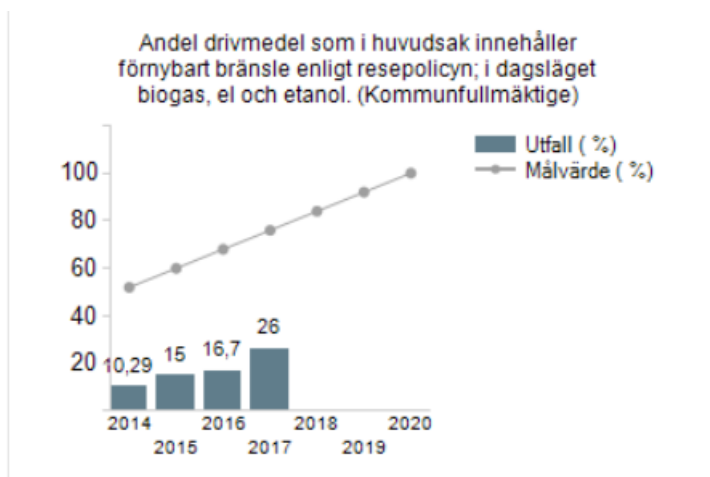

Diagram 12

Andelen har mer än dubblats från 2014 till 2017, men utfallet i procent är inte tillräckligt för att nå målvärdet för något av åren därmed heller inte målet i resepolicy.

4.5 100 % av drivmedelsförbrukningen ska år 2020 bestå av förnybart drivmedel

4.5.1 Förnybar andel totalt i alla drivmedel

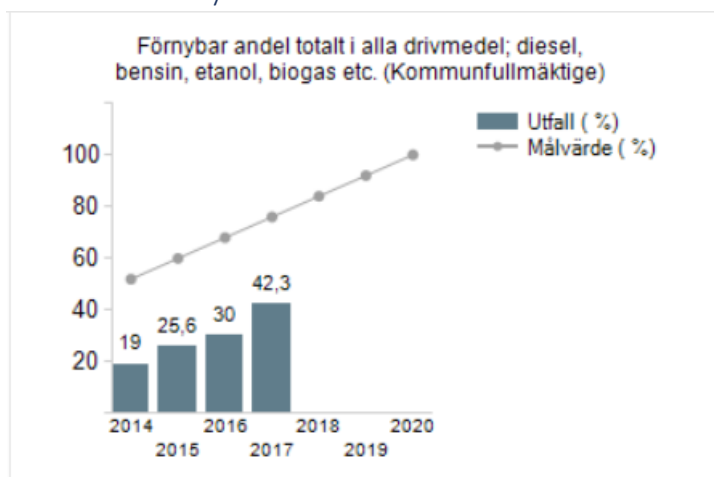

Diagram 13

När det gäller förnybar andel totalt för alla drivmedel inklusive inblandningar av förnybara bränslen i ex. diesel är andelen 42,3 % för året 2017, vilket innebär en ökning på 12,3 % från 2016.

1.1 Tillbud per år ska minska

1.1.1 Förekomna tillbud i tjänst

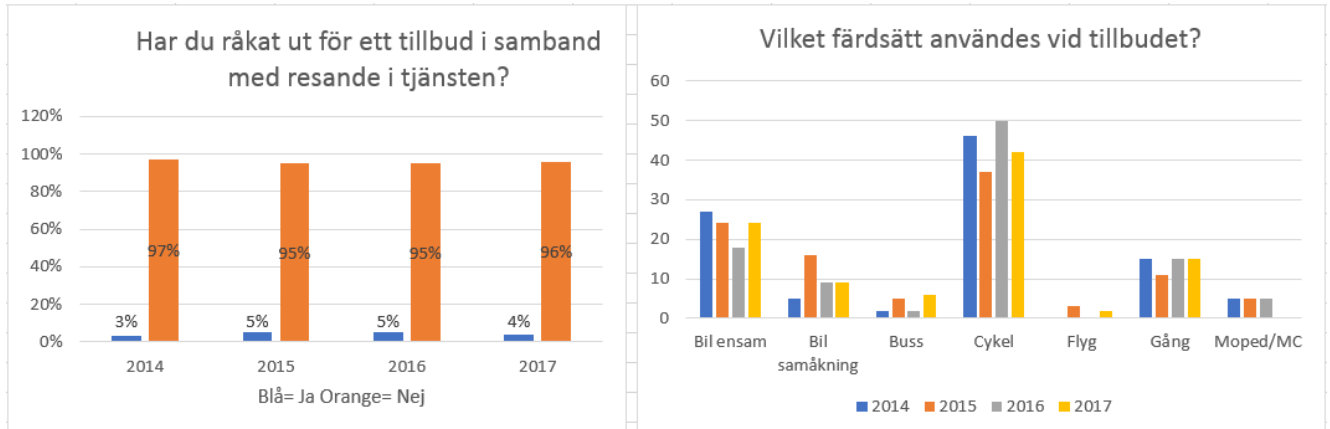

Diagram 14a

Diagram 14b

Statistiken kommer från resvaneundersökningar och visar ingen markant skillnad i procenten av medarbetarna som råkat ut för tillbud i tjänsten. 2014-2016 svarade ca 1500 medarbetare på resvaneundersökningssenkäten och 2017 inkom ca 3000 svar. Från 2014-2017 har det endast ökat med en procent. Diagram 14b visar att cykel är färdssättet där flest tillbud sker.

2. Sammanfattning av uppföljning av målen

	Grön= Gynnsam utveckling Röd= Ogynnsam utveckling	% Skillnad mellan första dokumenterade året och 2017	% Skillnad mellan 2016 och 2017
Resornas miljöbelastning ska minska			
	Ton CO ₂ -utsläpp från tjänste-och privatbil har minskat från år 2009 till 2017	↓ 17 %	↓ 13 %
	Körda km tjänste- och privatbil har ökat från 2011 till 2017	↓ 2 %	↓ 6 %
	Körda km med privatbil för anställda och förtroendevalda har minskat från 2013 till 2017	↓ 56 %	↓ 23 %
	Km resta med flyg inom kommunkoncernen har minskat från 2014 till 2017	↓ 28 %	↓ 41 %

	Km resta med tåg inom kommunkoncernen har minskat från 2014 till 2017	↓ 20 %	↓ 33 %
	Antal registrerade resor per år med X-trafiks företagskort har ökat från 2014 till 2017.	↑ 140 %	↑ 10 %
Resekostnaderna per år ska minska			
	Kostnader för tjänsteresor (tjänstefordon, privat, resebyrå) har minskar från 2014 till 2017.	↓ 17 %	↓ 1 %
Tillbuden per år ska minska			
	Tillbud i tjänst	↑ 1 %	↓ 1 %
100 % av personbilar och lastbilar som köps in, korttidshyrs, eller leasas ska kunna drivas med förnybart drivmedel			
	Av nyanskaffade personbilar och lätta lastbilar kan 54 % drivas med förnybart drivmedel 2017.		
100 % av personbilarna och de lätta lastbilarna i kommunens fordonsflotta ska år 2020 kunna drivas med förnybart drivmedel			
	Andelen fordon som kan drivas med i huvudsak förnybara drivmedel är 44 % 2017.		
100 % av drivmedelsförbrukningen ska år 2020 bestå av förnybart drivmedel			
	Förnybar andel i totalt i alla drivmedel är 42,3 %		
	26 % är andelen drivmedel som i huvudsak innehåller förnybart bränsle		

3. Analys av målen

Resornas miljöbelastning ska minska

Från 2013 har det inte skett en jättestor förändring av ton CO₂-utsläpp som genereras från tjänste- och privatbilar. Det betyder att användningen av fossilberoendefordon fortfarande nyttjas i liknande omfattning som tidigare år, även om CO₂-utsläppen har minskat trots ökat antal kilometer körda. För

att miljöbelastningen ska minska nämnvärt från resorna måste kilometerna med bilar som genererar CO₂-utsläpp avta i ökat tempo.

I diagram 2 ser vi att andel körda km med tjänstebil inte har minskat något. I många förvaltningar och bolag finns en förskjutning från privatbil till tjänstebil, vilket är positivt. Det finns goda exempel från verksamheter som tagit bort privatbilsavtal och ersatt med till exempelvis tjänstefordon som uppfyller miljökraven alternativt elcykel. Många verksamheter har ett stort behov av att transportera sig vilket gör att många verksamheter har liknande antal körda kilometer år efter år.

Tjänsteresor företagna med privatbil där milersättning utgått har kontinuerligt minskat enligt Diagram 4, men många av resorna är på några kilometer och kan ersättas med andra färdmedel än bil vilket vore förenligt med resepolitikyn eller en övergång från privatbil till tjänstebil. Spridning av kunskap om alternativen och tillgängligheten av dessa behöver fortsätta främjas. Att cykla är ett av alternativen och där tillgängligheten behöver främjas. Hanteringen, underhåll av cyklarna, inköpskostnaden och möjligheterna till säker förvaring behöver fortsättas att arbetas med. Goda exempel är bland annat Gavlegårdarna som minskat sina körda km med privatbil i tjänsten från 108 000 km år 2013 och var nere på 3 600 km år 2017. De har satsat på att erbjuda tjänstecyklar, företagskort med X-trafik och utökat sin interna bilpool. Även Gävle Hamn är ett bra exempel som inte haft några körda kilometer med privatbil sen 2015.

Det är positivt att kilometerna resta flyg minskar. Tågresor genererar mindre utsläpp per kilometer än flyg och att tågresorna i kilometer minskat väldigt mycket från 2016 till 2017. Det är inte önskvärt att tågresor företas i onödan men om statistiken skulle visat att kilometer med tåg ökat bör det ej ses som enbart negativt då dessa kilometer förmodligen ersätter resor med bil. Under 2017 syns tydlig minskning av kilometerna resta med både flyg och tåg vilket visar att efterlevnaden av resepolitikyn är starkare än föregående år. Som diagram 8 visar har antalet resor med X-trafiks företagskort ökat, vilket bör läsas som positivt då de flesta resor företagna med företagskorterna ersätter bilresor.

Resekostnaderna per år ska minska

Kostnadsminskningen från 2016 till 2017 är den enskilt minsta reduceringen hittills. Resekostnaderna behöver fortsätta minska för att målet tydligt ska uppnås, i diagram 9a ser det ut som att kostnadsminskningen håller på att plana ut vilket inte är önskat utfall. Det finns goda sparpotentialer i resfria möten via webb, samt nyttjandet av cyklar i verksamheternas uppdrag.

Antal tillbud per år ska minska

Procentsatsen har minskat från 2016 vilket är i enlighet med vad målet i resepolitikyn anger. Hänsyn ska tas till att antalet som svarat på resvaneundersökningen nästan fördubblades 2017 från ca 1500 till ca 3000. Att procenten som svarat ja på att dem råkat ut för tillbud i samband med resor i tjänst minskat trots dubbla svar ska avläsas som positivt.

100 % av de personbilar och de lätta lastbilar som köps in, korttidshyrs eller leasas ska kunna drivas med förnybart drivmedel.

2017 års inköp visar på en uppgång i andelen bilar och lätta lastbilar som kan drivas med förnybart drivmedel. Målet i resepolitikyn är inte än uppnått och nu närmar sig deadline 2020 vilket betyder att nästa års uppföljning behöver påvisa en mycket bättre fördelning av inköpen.

Förutsättningar såsom antal tillgängliga laddplatser och tankstationer för biogas och HVO är bidragande argument för inköp av fordon som kan drivas med förnybara drivmedel. Under 2017 har det upprättats ca 55 el-laddstolpar som ligger till kommunkoncernens förfogande. Två tankställe

finns tillgängligt för att tanka biogas. Förnyelsen av fordonsflottan skulle underlättas om det fanns fler tankställen både för biogas och HVO tillgängligt i Gävle.

I de fall där icke fossilfria fordon har köpts in fanns inga rimliga alternativ. Anledning till inköpen är bland annat ekonomiska förutsättningar i förvaltningar och bolag samt tidsbrist då det kan vara är långa avstånd till närmaste biogas, etanol eller HVO-tankställe.

100 % av personbilarna och de lätta lastbilarna i kommunen fordonsflotta ska år 2020 kunna drivas med och bestå av förnybart drivmedel

Andelen förnybart drivmedel ökar konstant men utfallet är långt ifrån målvärdet, trots att 2017 visar den enskilt största ökningen i procent, 44 % fossiloberoende fordon. Under 2018 kommer en större process för utbyte av äldre fordon till nyare och mindre miljöbelastande fordon pågå vilket är rätt inriktning. Det är av stor vikt att få förankring hos alla förvaltningar och bolag och att medarbetare ges bästa förutsättningarna att ändra beteendet kring sin miljöpåverkan.

År 2017 fanns totalt 627 tjänstefordon i kommunkoncernen. 102 elbilar, 108 gasbilar, 24 etanolbilar, 41 HVO, 300 dieslbilar, 23 hybrider samt 29 bensin.

Volymerna både för biogas, HVO, etanol och elförbrukningen har ökat men fortfarande så står diesel och bensin för den största andel förbrukat drivmedel. Nytt för 2017 är den stora ökningen av HVO-diesel.

Tvåkortsystemet har sina fördelar, ett kort till bilen och ett kort till föraren. Fördelarna är bl. a att uppföljningen blir lättare, vilket ger bättre förutsättningar medarbetare att "lätt att göra rätt", samt prioritera resurser.

Felmarginaler

- Hur kostnaderna och statistikinsamling till tidigare uppföljningar av resepolicyen beräknats är i alla fallen inte tydliga vilket innebär risk för att underlagen inte till 100 % baserats på samma statistiska underlag.
 - Det är svårt att få en 100 % samställning av samtliga 620 fordon i kommunkoncernen. Därför finns det varje år en liten felmarginal på uppskattade siffror gällande körda kilometer och drivmedelsförbrukning.
-

4. Resultat från Resvaneundersökning

Nedan presenteras resultat från resvaneundersökningen. Tidigare år har ca 1 500-2 000 personer svarat medan år 2017 svarade 3 000 anställda vilket nästan är ett fördubblat antal och måste ta hänsyn till.

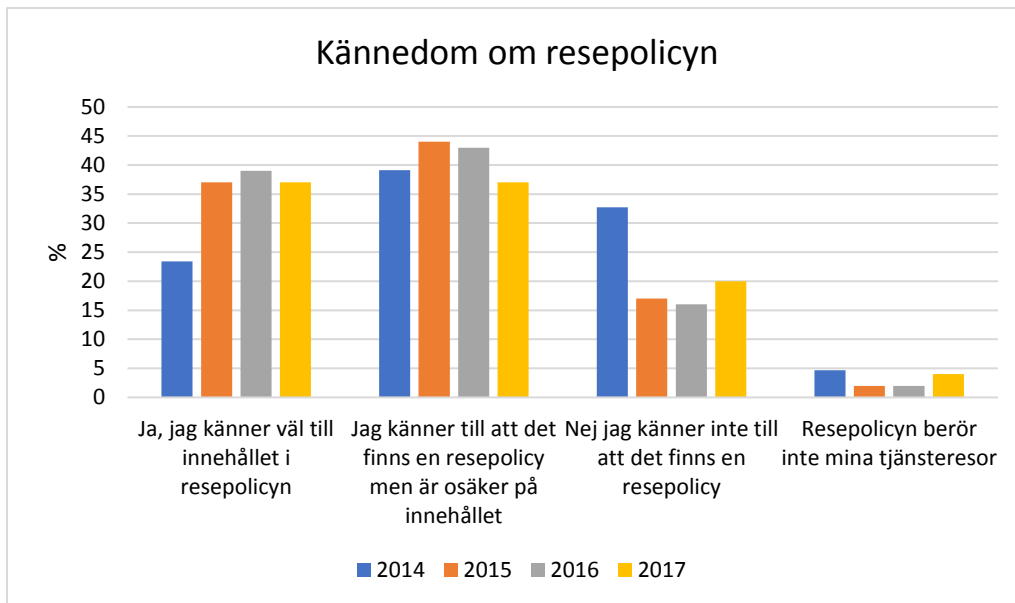

Diagram 15

En nedgång syns mellan 2016 och 2017 om de anställdas kännedom om resepolicyen. År 2017 svarar 37 % att de känner väl till innehållet och 37 % svarar att de känner till resepolicyen men är osäkra på innehållet. 20 % svarar att de inte känner till resepolicyen. Ett fortsatt arbete behövs för att säkerställa att kommunanställda känner till och följer resepolicyen och väljer hållbara transportsätt.

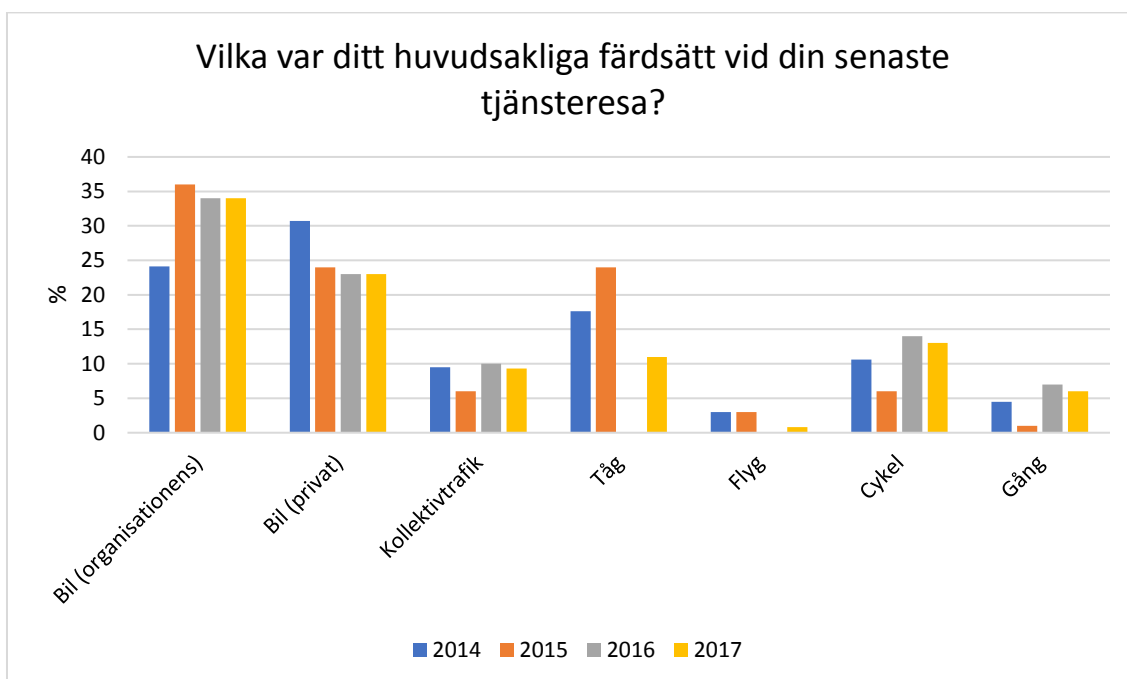

Diagram 16

De flesta anställda som transporterar sig gör det med bil, tjänstebil eller privatbil i tjänsten. Många av kommunens verksamheter kräver transporter av fordon vilket kan vara en anledning till att många svarar att de vid sin senaste tjänsteresa åkte bil. En ökning för gång och cykel finns jämfört mellan 2014 och 2017. Resvaneundersökningen skickas ut varje år i december vilket kan påverka svaren. Om

resvaneundersökningen hade skickats ut under våren hade antagligen procentandelen för cykel och gång ökat.

Observera även att frågan är ställd så att senaste transportsättet efterfrågas, det ger alltså inte en korrekt bild över vad de anställda oftast väljer för transportmedel. I en annan fråga i resvaneundersökningen från 2017 svarar 45 % att de oftast väljer ett hållbart alternativ så som gång, cykel buss eller tåg när de transporterar sig i tjänsten. 28,9 % svarar att de oftast åker i tjänstebil och 24 % svarar att de oftast åker privatbil i tjänsten.

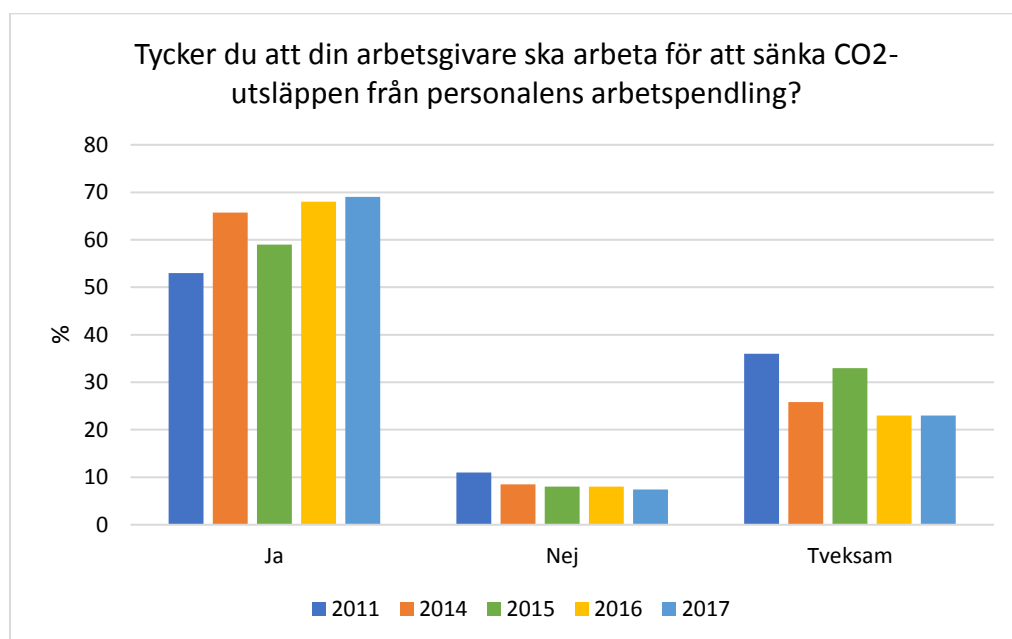

Diagram 17

Diagrammet visar att allt fler anställda tycker det är bra att arbetsgivaren arbetar för att sänka koldioxidutsläppen från personalens arbetspendling. Detta är positivt att kommunen kan arbeta med att främja hållbara alternativ även för arbetspendling då den står för stora utsläpp av koldioxid och andra partiklar från biltrafiken. Även personalens hälsa kommer att förbättras om fler går, cyklar och åker kollektivt till och från jobbet.

5. Arbetet med revidering resepolicy

I samband med att resepolicyen var uppe för uppföljning och utvärdering 2016, gavs förslag om att få uppdraget att revidera befintlig resepolicyen vilket är i förenligt med vad som står skrivet i resepolicyen. En arbetsgrupp sattes ihop och för att utföra uppdraget. Resepolicyen har varit ute på remiss och kommer i samband med uppföljning läggas för antagande.

6. Aktiviteter kopplade till implementering av resepolicyen 2017

Under 2017 har flertalet operativa aktiviteter genomförts för att implementera resepolicyen. Under året har Samordnare för hållbart resande träffat ca 80 olika verksamheter och utbildat både i resepolicyen och hur vi har resfria möten med hjälp av skype företag. Ett nära samarbete har funnits under 2017 med IT- och Utvecklingsavdelningen för att främja användandet av resfria möten via

Skype Företag. Kontinuerliga träffar med chefer och verksamheter är en viktig del av implementeringen av resepolicyen för att kunna skapa aktivitet och återkoppling. Även träffar i chef- och ledningsgrupper har genomförts både i förvaltningar och bolag.

Ett exempel på aktiviteter är *Verkstad hållbart resande* som genomfördes med enhetschefer på omvårdnadsförvaltningen med tema beteendeförändring och mobilitet. En förmiddag träffades enhetschefer, samordnare hållbart resande och Omvårdnads miljöutvecklare för workshop kring vad omvårdad kan ha för aktiviteter för att främja hållbart resande och följa resepolicyen. En mycket givande dag som kommer följas upp och utvecklas under 2018.

Flertalet prova-på aktiviteter har anordnas under året både för elcyklar, elbilar och gasbilar. Bland annat har en elcykel lånats ut i två veckor till ca 15 verksamheter för att fler ska få testa att använda elcykel i tjänsten. Denna aktivitet leder förhoppningsvis till att fler verksamheter köper in tjänstecyklar. Cykelavtal och utbildning av sparsam och säker körning har upphandlats under året och ska underlätta för arbetet med hållbart resande. Det finns ytterligare ett stort antal aktiviteter som genomförts under året runt om i bolag och förvaltningar kopplade till MSP och resepolicyen.

Något som är tydligt framkommit under 2017 är att det krävs ett aktivt operativt arbete med resepolicyen för att få hela kommunkoncernen att implementera policyen. Under 2018 avslutas projektanställningen för Samordnare hållbara resor och därför är det viktigt att se över hur detta operativa arbete kan fortsätta framöver. Det är viktigt att samtliga nivåer är engagerade, VD, förvaltningschefer, chefer och medarbetare. Det krävs mer tydlighet vad gäller uppföljning och chefers ansvar för att medarbetare skall följa resepolicyen.

7. Utmärkelser 2017

- Laddguld
- Sveriges näst bästa miljökommun

8. Slutsats

Arbetet med att implementera resepolicyen och konkret sträva efter bättre resultat är inte klart. För att förändra resultatet och nå uppsatta mål behövs fortsatt arbete med resepolicyen.